

Nr 11.

Andra kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande över motion om vidgad rätt för militär personal att åtnjuta taxenedsättning vid permissionsresor.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 429, har herr *Larsson* i Luttra *m. fl.* hemställt, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t begära, att nu gällande bestämmelser måtte ändras så, att ifrågavarande taxenedsättning för militär personals permissionsresor må kunna tillämpas även å resa med statens järnvägars bussar, samt att åtgärder vidtages för att, därest så är möjligt, uppnå samma förmåner för permissionsresor å andra reguljära buss- och båtlinjer.

Första kammarens allmänna beredningsutskott, till vilket likalydande motion hänvisats, har inhämtat yttranden från järnvägsstyrelsen och generalpoststyrelsen samt berett tillfälle för Svenska omnibusägareförbundet att avge yttrande. I de avgivna yttrandena, varav andra kammarens allmänna beredningsutskott tagit del, har bifall till motionen avstyrkts.

Järnvägsstyrelsen erinrar om att enligt järnvägstaxan är nedsättning av biljettavgifterna f. n. medgiven för ett flertal kategorier resande. Liknande nedsättning medges icke när det gäller busslinjerna. Ett generellt införande av militära veckoslutsbiljetter å busslinjerna skulle å vissa sträckor, där såväl tåg- som bussförbindelser finns, medföra överflyttning av resande från tågen till bussarna, vilket kunde framtvinga en utökning av fordonsparken. En nedsättning av avgifterna för militärpersonalens resor kan även förutsättas medföra att krav på samma förmån skulle komma att resas från övriga trafikantgrupper, som nu åtnjuter prisnedsättning vid resa på järnväg. Taxenedsättningar av allmän karaktär kan f. n. icke medges beträffande busslinjerna med mindre kompensation för inkomstbortfallet erhålles genom höjda biljettpriser för andra resor, men styrelsen eftersträvar i stället låga och enhetliga taxor, lika för alla trafikanter.

Generalpoststyrelsen framhåller att frågan om möjligheterna att medge taxenedsättning för resa med omnibus måste bedömas från delvis andra synpunkter än dem som kan framföras när det gäller fråga om nedsättning av biljettpriset för resa å järnväg. En väsentlig skillnad föreligger mellan lastkapaciteten hos bantåg (rälsbuss) och landsvägsomnibus. Medan resandetrymmet i ett tåg vid behov utan nämnvärd merkostnad för järnvägen kan utökas genom tillkoppling av en eller annan vagn, är utrymmet i ett landsvägsfordon mera begränsat. Vid veckoskiftena, då permissionsresorna fullgörs, är utrymmet i omnibusarna i regel utnyttjat till det yttersta. Erfaren-

heterna från den av postverket bedrivna linjetrafiken visar att trafiken vid veckoskiftena redan nu ofta stegras i sådan grad, att tillgängliga reservfordon då måste insättas i trafik och ävenledes är fullt utnyttjade. Ett stimulerande av linjetrafiken genom ifrågasatt taxenedsättning för militär personal vid permissionsresor kan medföra sådan intensifiering av trafiken vid veckoskiftena och helgerna, att på grund härav ytterligare reservfordon måste anskaffas. Ur trafikekonomisk synpunkt kan en taxenedsättning av ifrågasatt allmän karaktär icke genomföras med mindre kompensation för bortfallet av trafikinkomster lämnas genom exempelvis en höjning av de allmänt gällande taxorna.

Svenska omnibusägareförbundet anför, att de privata bussföretagen numera är så betungade av alla slags skatter och pålagor, att de i många fall icke kan få rörelsen ekonomiskt lönsam samt att de icke heller har möjlighet att såsom statliga och kommunala sådana få sina förluster täckta skattevägen, varför tiden måste anses mycket olämplig att föreslå taxenedsättningar.

Utskottet anser för sin del, att det i och för sig vore rimligt, om den militära personalen finge åtnjuta samma förmåner antingen den färdas med järnväg eller buss vid permissionsresor. Såsom framgår av både järnvägsstyrelsens och generalpoststyrelsens yttranden skulle en taxenedsättning på bussarna sannolikt medföra en viss överflyttning av resande från järnväg till buss. Då bussarna redan nu, särskilt vid de tillfällen då permissionsresor i regel företages, uppges vara fullsatta, skulle en sådan överflyttning medföra, att ytterligare bussar måste anskaffas för att kunna insättas vid de hårdast belastade perioderna. Båda styrelserna förutskickar också, att ett inkomstbortfall på en punkt måste kompenseras med taxehöjningar på andra, om samma inkomster skall beräknas inflyta. I fråga om enskilda bussföretag anser utskottet, att en taxenedsättning i fråga om permissionsresor måste kompenseras antingen genom medgivande av taxehöjning i viss utsträckning eller genom direkta anslag. Den väg, som motionärerna anvisar för lösningen av denna fråga, torde därför ej vara framkomlig.

Utskottet får därför hemställa,

att motion II: 429 ej måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 mars 1952.

På utskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON.

Närvarande: herrar Svensson i Alingsås*, Gustafson i Göteborg, Gustafson i Bogla, Pettersson i Ersbacken, Christenson i Malmö, Dickson*, fru Västberg*, fröken Ager, herrar Brandt, Jönsson i Rossbol, Forsberg, Bracquier, fröken Nygren, herrar Johanson i Kalmar*, Adolfsson*, fruar Svedberg*, Wohlin, herrar Bengtsson i Halmstad, Nestrup* och Andersson i Linköping,

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr Jönsson i Rossbol.